

Pracovný list č.1: NETIKETA

Netiketa je súhrn všeobecných pravidiel slušného správania užívateľov na internete.

Názov netiketa (angl. netiquette) vznikol spojením a skomolením slov **net** - sieť a **etika** alebo **etiketa** (etiquette) - súhrn pravidiel správania sa v danej spoločnosti.

Všeobecné pravidlá:

1. Nikdy nezabúdajte, že na druhom konci sú ľudia a nie počítač.
2. Dodržiavajte všetky pravidlá slušnosti z normálneho života.
3. Zistite si, v akej spoločnosti sa nachádzate. Cez internet totiž komunikujete s ľuďmi z celého sveta. Čo je v jednej skupine dovolené, iná to môže považovať za nepripustné.
4. Majte ohľad k druhým. Nie každý má rýchle internetové pripojenie ako vy. Neposielajte teda zbytočné a zbytočne veľké e-mailové správy.
5. Nebuďte grobianom! Aj keď píšete bez diakritiky snažte sa o správny pravopis. Publikovať nepravdivé informácie, alebo niekoho ohovárať nie je vhodné. Obrázky, texty a rôzne iné súbory sa z internetu dajú ľahko stiahnuť. Ak využijete prácu iných, mali by ste spomenúť ich autorstvo. Nepublikujte cudzí text pod svojim menom, vždy uvádzajte meno pravého autora a zdroj odkiaľ citujete.
6. Pomôžte, ak viete. Nabudúce pomôže niekto vám. V diskusnej skupine platí zásada „Najprv počúvaj, až potom píš.“
7. Rešpektujte súkromie iných. Omylom vám prišla správa, ktorá vám nepatrí? Správajte sa tak, ako by ste chceli, keby niekto iný našiel vašu poštu...
8. Nezneužívajte svoju moc a vedomosti. Používatelia so špeciálnymi privilégiami, napr. správcovia serverov ktorí majú prístup k pošte ostatných musia mať dôveru bežných používateľov.
9. Odpúšťajte druhým chyby. Nemusíte hneď reagovať výsmešne alebo so zlosťou.
10. Nerozosiľajte reťazové listy a poplašné správy **hoax**. Upozorníte aj ostatných, že takéto správanie je nevhodné.
11. Nerozosiľajte **spam** – správy s reklamným textom. Upozorníte i ostatných, že takéto správanie je nevhodné.

Zdroj: <https://sk.wikipedia.org/wiki/Netiketa>

Desatoro slušného správania

1. Nemali by ste používať počítač k tomu, aby ste škodili ostatným ľuďom.
2. Nemali by ste brániť ostatným ľuďom pracovať na počítači.
3. Nemali by ste sa hrabať v cudzích súboroch.
4. Nemali by ste pomocou počítača kraďnúť.
5. Nemali by ste pomocou počítača šíriť fámy.
6. Nemali by ste používať ani kopírovať program, za ktorý ste nezaplatili.
7. Nemali by ste používať prostriedky na cudzom počítači bez dovolenia.
8. Nemali by ste zakazovať ostatným ľuďom užívať svoj intelekt.
9. Mali by ste myslieť na spoločenské súvislosti programu, ktorý píšete.
10. Mali by ste používať počítač s rešpektom a úvážnosťou.

Zdroj: <http://www.netiketa.wbl.sk/> 27.7.2019

Zdroj obrázok:

https://www.google.com/search?rlz=1C1PRFE_enSK659SK659&biw=1366&bih=625&tbm=isch&sa=1&ei=RIc7XfmzFqOAK74P8qWNUAk&q=netiketa&oq=netiketa&gs_l=img.3...0.0..84602...0.0..0.0.0.....0.....gws-wiz-img.Z6ntsGR4zVk&ved=0ahUKEwj57tXDq9PjAhUjwMQBHfJSA5cQ4dUDCAY&uact=5#imgsrc=A6AZ5c6l-NMtMM

Úloha č. 1

Čo je to netiketa? _____

Úloha č. 2

Označ správnu odpoveď spojením ktorých slov vznikol termín NETIKETA?

- a. NE + TIKETA
- b. NET + IKETA
- c. NET + ETIKETA
- d. NETI + ETIKETA

Úloha č.3

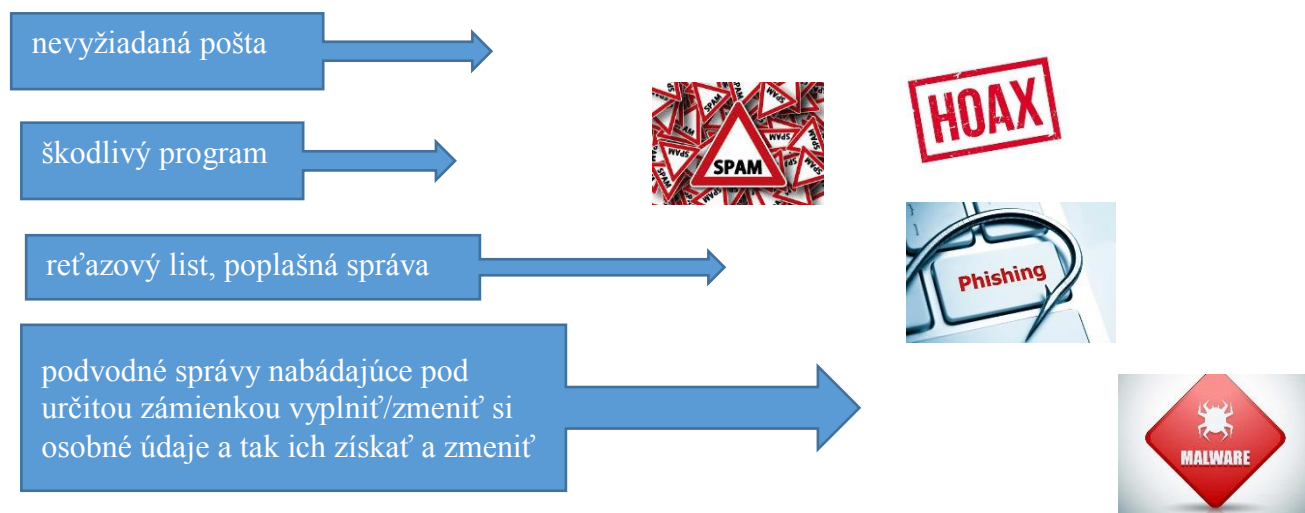
Čo neurobiš, ak ti prišiel reťazový e-mail od neznámeho odosielateľa?

- a. Ignorujem ho.
- b. Správu neotváram.
- c. Rozpošlem ho všetkým priateľom. škodlivý program
- d. Hodím ho do koša.

Úloha č.4

Spoj čiarou správne pomenovanie:

Úloha č.5

Ak chceš na internete publikovať text alebo fotografie, ktorého nie si autorom je potrebné uviesť:

- a. uvediem svoje meno
- b. nie je potrebné uvádzať nič
- c. uvediem autora, celý link (<https://www.google.com/search?q=phishi.....>): dátum odkiaľ som dané informácie stiahol

Úloha č.6

Je používanie prezývky na internete bezpečné?

ÁNO/NIE

Úloha č.7

Do e-mailu si dostal reťazový list. Správa hovorí, že ho máš poslať najmenej 5-tim priateľom. Urobíš to?

ÁNO/NIE

Úloha č.8

Informácie z internetu sú vždy pravdivé a nie je potrebné ich preverovať z viacerých zdrojov. Je to pravda?

ÁNO/NIE

Úloha č.9

Ak by som sa mal zachovať, ak nájdem na PC otvorený e-mail, ktorý nepatri mne?

- Zistím komu patrí a upozorním ho na to.
- Ihneď odhlásim používateľa, bez akéhokoľvek zisťovania.
- Otvorím v e-maily doručenu poštu.

Úloha č.10

Označ nesprávne tvrdenia:

- Na internete môžeme publikovať aj bez diakritiky.
- Pri publikovaní na internete nemusíme dbať na pravopis.
- Ak niekto urobí chybu okamžite reagujeme výsmešne.

Zdroj obrázky:

https://www.google.com/search?q=spam&rlz=1C1PRFE_enSK659SK659&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjRhpTz9TjAhXORhUIHZ3bAm4Q_AUIESgB&biw=1366&bih=576#imgrc=-4-nNX95wJTtVM:

https://www.google.com/search?q=hoax&rlz=1C1PRFE_enSK659SK659&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiRjL6V0NTjAhURK1AKHUo_DHIQ_AUIESgB&biw=1366&bih=576#imgrc=lpeM4illwKjyuM:

https://www.google.com/search?q=malware&rlz=1C1PRFE_enSK659SK659&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiRtn90NTjAhXDY1AKHcJ4AWgQ_AUIESgB&biw=1366&bih=576#imgrc=gAa_0IC102ptCM:

https://www.google.com/search?q=autorske+prava+na+internet&tbm=isch&tbs=rimg:CZEB-I0m7NjGIjzt9otjVdOyMgPmQFSNJ50yz--hSM2aldOpqIQcv8fBJ1vyNIDm7u5iUb2Lp0Tbhw3ANTbvZE_1ioSCfO32i2NV07IEflSN4XX9imwKhIJyA-ZAVI0nnQRrRq0Oy7xxnYqEgnLP76FlzZqVxG1mwq0V2gK0CoSCU6mohBy_1x8EETNuQMCVoxU7KhIJnW_1I2UObu7kR_1yltghtqc

[vYqEgmJRvYumhNuHBE1pVqLNgguLySCS3cA1Nu9kT-Ea8M5gKXp3-1&tbo=u&sa=X&ved=2ahUKEwi0zrG65tTjAhWLJIAKHQfyC3EQ9C96BAgBEBg&biw=1366&bih=576&dpr=1#imgrc=kQH4jSbs2MaWpM](https://www.google.com/search?q=autorske+prava+na+internet&tbm=isch&tbs=rimg:CZEB-I0m7NjGIjzt9otjVdOyMgPmQFSNJ50yz--hSM2aldOpqIQcv8fBJ1vyNIDm7u5iUb2Lp0Tbhw3ANTbvZE_1ioSCfO32i2NV07IEflSN4XX9imwKhIJyA-ZAVI0nnQRrRq0Oy7xxnYqEgnLP76FlzZqVxG1mwq0V2gK0CoSCU6mohBy_1x8EETNuQMCVoxU7KhIJnW_1I2UObu7kR_1yltghtqc):

https://www.google.com/search?biw=1366&bih=576&tbm=isch&sa=1&ei=qxw8Xf3EFMfQkwX5vY-4DA&q=nick+prezývka+na+nete&oq=nick+prezývka+na+nete&gs_l=img.3...6539.8444..8847...0.0..0.740.2884.2-1j2j1j0j2.....0....1..gws-wiz-img.oaScG2ouWc&ved=0ahUKEwi9xtXj59TjAhVH6KQKHfneA8cQ4dUDCAY&uact=5#imgrc=7xToKOB8i99tnM:

https://www.google.com/search?biw=1366&bih=576&tbm=isch&sa=1&ei=bx08Xe-yLMG8kwWT660w&q=e-mail+icon&oq=e-mail+icon&gs_l=img.3...2958.8248..8926...0.0..0.0.0.....0....1..gws-wiz-img.OaWWyOsOQnQ&ved=0ahUKEwiwpqjB6NTjAhVB3qQKHZN1CwYQ4dUDCAY&uact=5#imgrc=fafMbXAAtIKvgTM:

Kľúč správnych odpovedí k pracovnému listu č.1

Úloha č. 1

Čo je to netiketa? **Etiketa je súhrn zásad spoločenského správania, ktoré by sme mali dodržiavať pri komunikácii v sieti**

Úloha č. 2

Označ správnu odpoveď spojením ktorých slov vznikol termín NETIKETA?

- a. NE + TIKETA
- b. NET + IKETA
- c. **NET + ETIKETA**
- d. NETI + ETIKETA

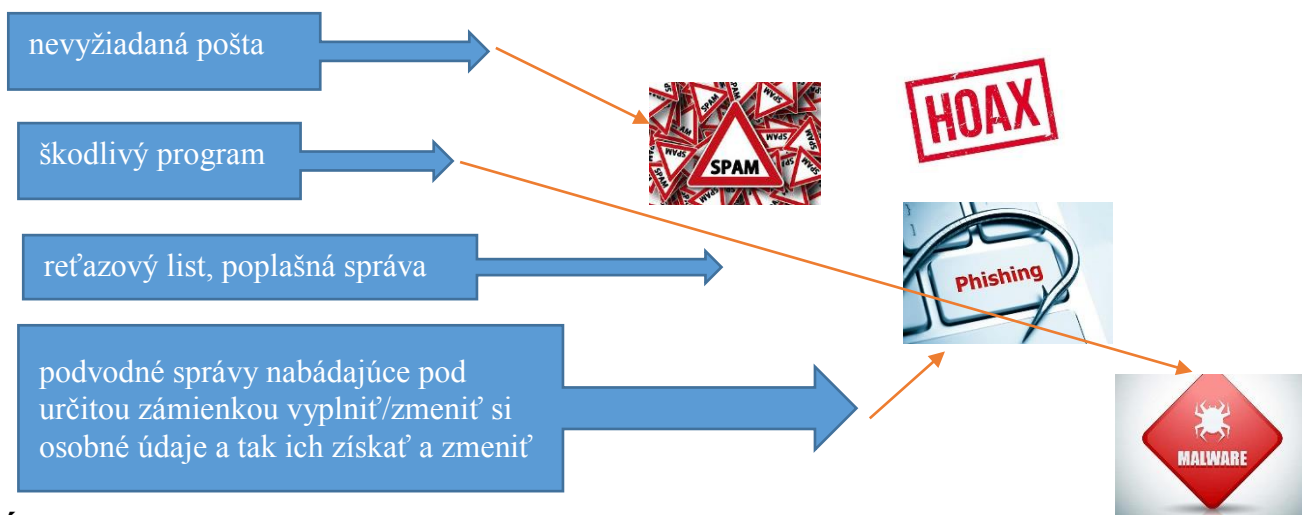
Úloha č.3

Čo neurobiš, ak ti prišiel reťazový e-mail od neznámeho odosielateľa?

- a. Ignorujem ho.
- b. Správu neotváram.
- c. **Rozpošlem ho všetkým priateľom.**
- d. Hodím ho do koša.

Úloha č.4

Spoj čiarou správne pomenovanie:

Úloha č.5

Ak chceš na internete publikovať text alebo fotografie, ktorého nie si autorom je potrebné uviesť:

- a. uvediem svoje meno
- b. nie je potrebné uvádzať nič

- c. uvediem autora, celý link (<https://www.google.com/search?q=phishi.....>): dátum odkiaľ som dané informácie stiahol

Úloha č.6

Je používanie prezývky na internete bezpečné?

ÁNO/NIE

Úloha č.7

Do e-mailu si dostal reťazový list. Správa hovorí, že ho máš poslať najmenej 5-tim priateľom. Urobíš to?

ÁNO/NIE

Úloha č.8

Informácie z internetu sú vždy pravdivé a nie je potrebné ich preverovať z viacerých zdrojov. Je to pravda?

ÁNO/NIE

Úloha č.9

Ak by som sa mal zachovať, ak nájdem na PC otvorený e-mail, ktorý nepatri mne?

- Zistím komu patrí a upozorním ho na to.
- Ihneď odhlásim používateľa, bez akéhokoľvek zisťovania.
- Otvorím v e-mailu doručенú poštu.

Úloha č.10

Označ nesprávne tvrdenia:

- Na internete môžeme publikovať aj bez diakritiky.
- Pri publikovaní na internete nemusíme dbať na pravopis.
- Ak niekto urobí chybu okamžite reagujeme výsmešne.

Pracovný list č.2: KYBERŠIKANA

Kyberšikanovanie je realizované prostredníctvom informačných a komunikačných technológií, najčastejšie prostredníctvom internetu či mobilného telefónu. Ide o zasielanie obťažujúcich, urážlivých či útočných mailov a SMS, vytváranie dehonestujúcich stránok a blogov, prípadne zverejňovanie fotografií a videí s cieľom poškodenia identity danej osoby. Vyskytuje sa aj pri hraní online videohier, e-mailovaní či písaní obyčajných sms správ. Najčastejšie sa objavuje medzi mladistvými na stredných školách, no môže sa vyskytnúť i u vysokoškolákov či medzi kolegami v práci.

Je to práve anonymita, ktorá často priťahuje agresorov. Cítia sa chránení pred odhalením vďaka častému používaniu falošných kont alebo pseudonymov či rôznych prezývok. Avšak pre obeť je virtuálne šikanovanie ešte závažnejšie – nemôže pred ním uniknúť nikam, ani do bezpečia domova. Ak používa mobilný telefón alebo internet, agresori sa k nej dostanú v ktorúkoľvek dobu a na ktoromkoľvek mieste

Druhy kyberšikany:

- **Cyberstalking** je forma šikany, ktorá využíva internet na neustále sledovanie obete. Môže byť často spojené s obťažovaním, vyhrážaním a zastrašovaním.
- **Flaming** je nepriateľské chovanie útočníka voči obeti vo virtuálnom svete. Ide o veľmi agresívnu diskusiu, hádku na internete. Niektorí užívatelia úmyselne takéto diskusie vyvolávajú uverejňovaním rôznych kontroverzných príspevkov, urážaním účastníkov diskusie a podobne.
- **Sexting** - ide o zasielanie textov, fotografií alebo videí so sexuálnou tematikou prostredníctvom elektronických médií. Tieto materiály často končia na internete a môžu mať pre obeť fatálne dôsledky, sú často používané aj ako prostriedok vydierania. Ak sa jedná o osobu mladšiu ako 18 rokov, útočník sa dopúšťa trestného činu v oblasti šíria detskej pornografie.
- **Happy slapping** - je nový typ „zábavy“ mladých ľudí, ktorý vznikol v Británii. Spočíva v tom, že agresor si vyberie obeť a následne ju fyzicky napadne (zľakuje) a celé si to nahráva na mobilný telefón. Následne zverejní nahrávku na [internete](#). Happy slapping postupne prekračuje limity, agresor už len nefackuje svoju obeť, ale hranice posúva na závažnejšie prejavy (fyzickej) agresivity hraničiace so zákonom.
- **Grooming** znamená spôsob, ako si v online prostredí získať obeť pre neskoršie sexuálne zneužitie.

ČO SI VŠÍMAŤ:

Dieťa môže byť elektronicky šikanované, ak:

- nečakane prestane používať počítač,
- sa zdá nervózne, neisté alebo smutné pri čítaní emailov alebo okamžitých správ, správ v mobile,
- sa zdá nahnevané, depresívne alebo frustrované po odchode od počítača,
- uniká do choroby,
- nechce chodiť do školy alebo medzi ľuďmi,
- vyhýba sa rozhovoru o tom, čo robí na počítači,
- uzatvára sa pred rodinou a priateľmi, a súčasne popiera, že by sa niečo dialo,
- uniká do sveta fantázie, počítačových hier.

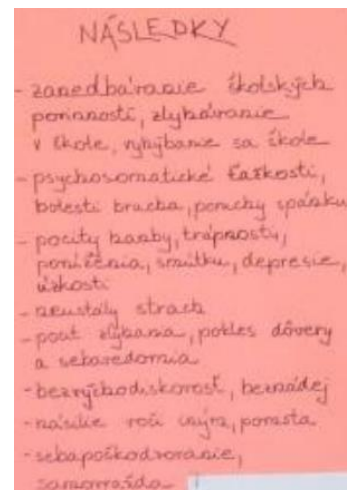

Dieťa môže elektronicky šikanovať, ak:

- rýchlo vypína obrazovku alebo zatvára programy v počítači, keď sa priblížite,
- prehnane sa smeje pri používaní počítača,
- trávi čas s kamarátmi pri počítači, prehnane sa smejú, ale nechce prezradiť, čo robia,
- vyhýba sa rozhovoru o jeho aktivitách na počítači,
- používa niekoľko online účtov alebo adries, ktoré ani nie sú jeho,
- zažilo silný konflikt s kamarátom alebo učiteľom, ktorý zostal nevyriešený, dieťa stále cíti krivdu a hnev.

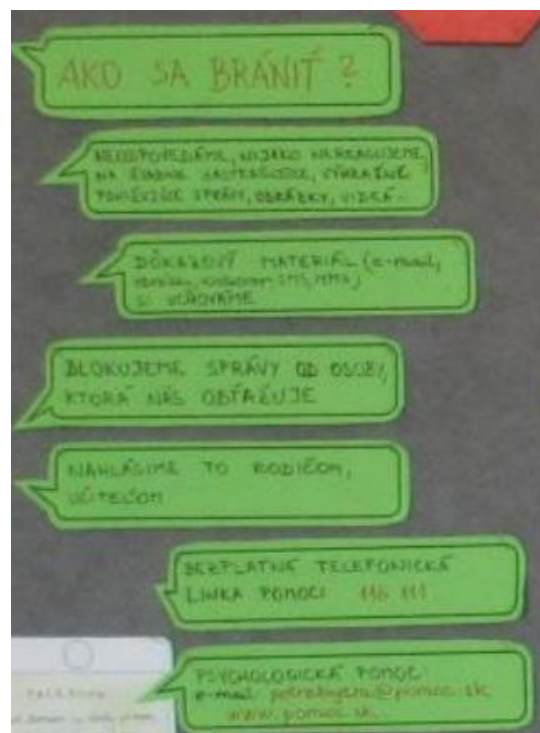
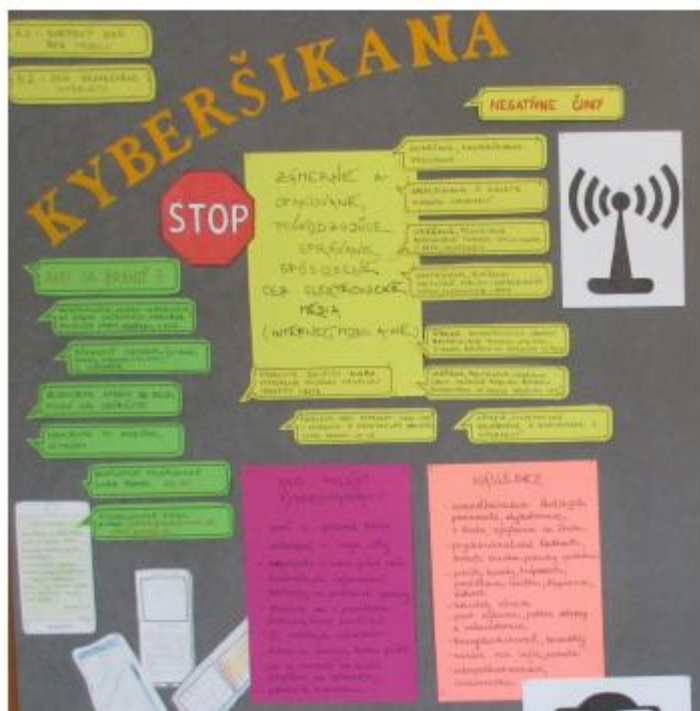
ČO ROBIŤ, AK VAŠE DIEŤA ELEKTRONICKY ŠIKANUJE

Niekedy to môže byť pre to, že nerozoznalo, kde už končí zábava, ale niekedy sa za tým môže skrývať niečo vážnejšie. Nikto neubližuje ostatným len tak, bez príčiny – za každým násilím sa skrýva nejaká vnútorná bolesť. Dieťa môže používať kyberšikanovanie na to, aby odbúralo nahromadené napätie, získalo ocenenie v skupine, ukázalo svoju moc alebo zo strachu, aby sa ono samo nestalo obeťou. V každom prípade je aj dieťa, ktoré niekomu ubližuje, dieťaťom, ktoré potrebuje pomoc. Rozprávajte sa spolu o príčinách jeho správania, o tom, čo ho trápi, o vašich vzájomných vzťahoch, pomôžte mu nájsť

cestu, ako môže odčiniť to, čo urobilo. Môžete sa obrátiť aj na odborníka, detského psychológa, ktorý vám s riešením pomôže.

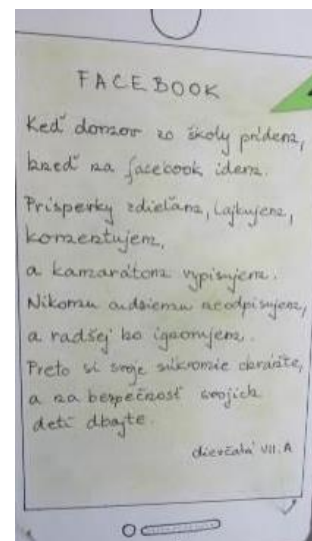
Zdroj:

http://www.skolahrhov.sk/sk/domov/?page_start=240

http://www.skolahrhov.sk/data/prace_deti/2017-02-16/kyber.pdf

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Kyber%C5%A1ikanovanie>

https://www.zborovna.sk/kniznica.php?action=show_version&id=277647

Úloha č. 1

Čo je to kyberšikana?

Úloha č. 2

Kde najčastejšie hrozí kyberšikana?

- a. doma
- b. v škole
- c. na chate
- d. na sociálnej sieti

Úloha č. 3

Spoj čiarou správne pomenovanie:

Fyzické napádanie obete, pri ktorom aktéri natáčajú samotné šikanovanie na video a následne ho šíria

CYBERSTALKING

Zasielanie textov, fotografií alebo videí so sexuálnou tematikou prostredníctvom

HAPPY SLAPPING

Dlhodobé prenasledovanie osoby spojené s obťažovaním, vyhrážaním a zastrašovaním.

FLAMING

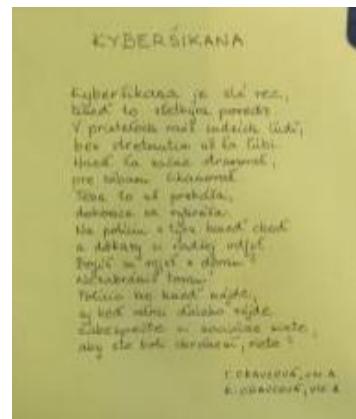
Nepriateľské chovanie útočníka voči obeti vo virtuálnom svete. Ide o veľmi agresívnu diskusiu, hádku na internete

SEXTING

Úloha č. 4

Označ správne odpovede v prípade ak si šikanovaný pomocou chatu:

- a. ukončím komunikáciu, zablokujem útočníka
- b. poradím sa s niekým, uchovám dôkazy
- c. nikomu to nepoviem, hanbím sa
- d. poviem to všetkým spolužiakom

Úloha č. 5

Ak si sa na internete zoznámil s kamarátom a dohodli ste si stretnutie nepoviem to nikomu?

ÁNO/NIE

Úloha č. 6

Je vhodné zverejňovanie fotiek a citlivých informácií s ich popisom?

ÁNO/NIE

Úloha č. 7

Označ správne odpovede ako znížiš riziko kyberšikany:

- a. neprehrádzam osobné údaje
- b. neposielam (intímne) fotky
- c. heslo držím v tajnosti
- d. neverím všetkému a každému

Úloha č. 8

Označ správne odpovede v čom sa líši šikana od kyberšikany?

- a. anonymita a nezávislosť na mieste a čase
- b. premena agresora a obete
- c. ťažká kontrola a rýchle šírenie
- d. nelíšia sa vôbec

Úloha č. 9

Menšie deti môžu používať internet:

- a. kedykoľvek a bez dovolenia dospelého
- b. s dohľadom s dovoľením dospeléj osoby
- c. môžu hrať akékoľvek hry

Úloha č. 10

Stretol si sa v škole kamarátmi, v rodine s kyberšikanou? Ak áno skús ju pomenovať jej druh.

ÁNO/NIE

Forma_____

Kľúč správnych odpovedí k pracovnému listu č.2

Úloha č. 1

Čo je to kyberšikana? _____

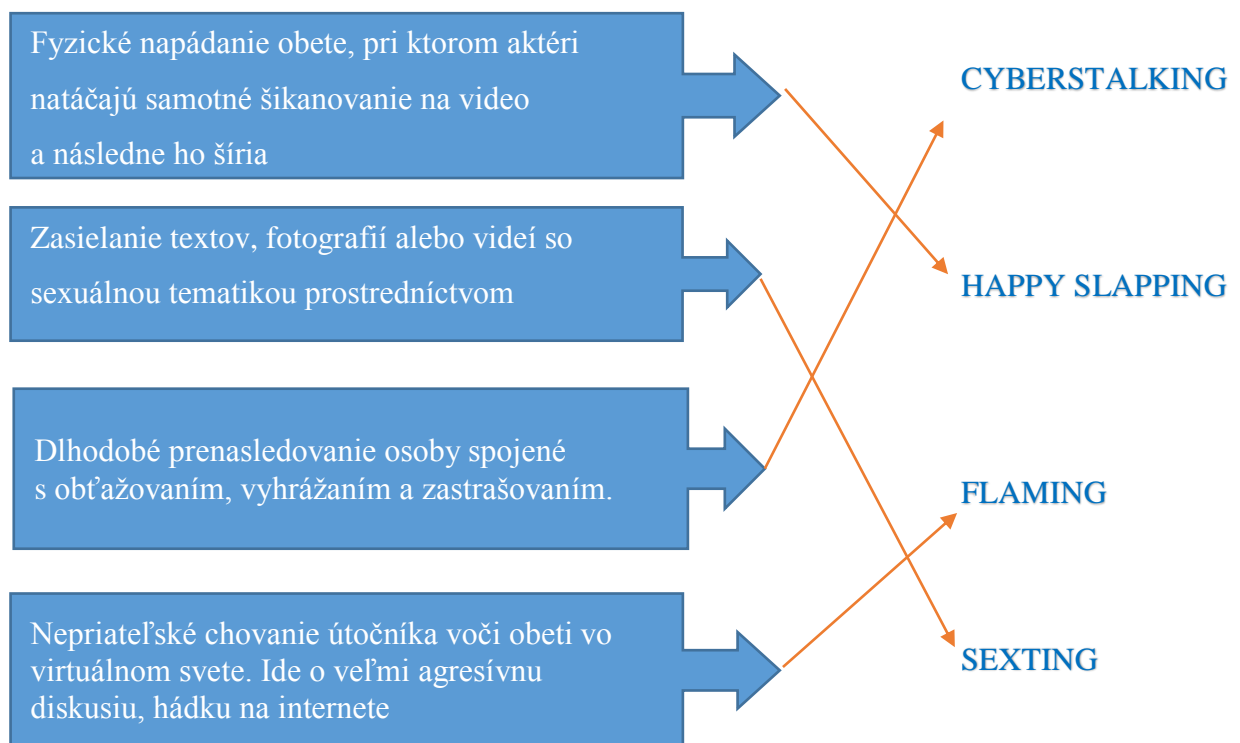
Úloha č. 2

Kde najčastejšie hrozí kyberšikana?

- e. doma
- f. v škole
- g. na chate
- h. na sociálnej sieti

Úloha č. 3

Spoj čiarou správne pomenovanie:

Úloha č. 4

Označ nesprávne odpovede v prípade ak si šikanovaný pomocou chatu:

- e. ukončím komunikáciu, zablokujem útočníka
- f. poradím sa s niekým, uchovám dôkazy
- g. nikomu to nepoviem, hanbím sa
- h. poviem to všetkým spolužiakom

Úloha č. 5

Ak si sa na internete zoznámil s kamarátom a dohodli ste si stretnutie nepoviem to nikomu?

ÁNO/NIE

Úloha č. 6

Je vhodné zverejňovanie fotiek a citlivých informácií s ich popisom?

ÁNO/NIE

Úloha č. 7

Označ správne odpovede ako znížiš riziko kyberšikany:

e. neprezerám osobné údaje

f. neposielam (intímne) fotky

g. heslo držím v tajnosti

h. neverím všetkému a každému

Úloha č. 8

Označ správne odpovede v čom sa líši šikana od kyberšikany?

e. anonymita a nezávislosť na mieste a čase

f. premena agresora a obete

g. ťažká kontrola a rýchle šírenie

h. nelíšia sa vôbec

Úloha č. 9

Môžu menšie deti používať internet:

d. kedykoľvek a bez dovolenia dospelého

e. s dohľadom s dovoľením dospeléj osoby

f. môžu hrať akékoľvek hry

Úloha č. 10

Stretol si sa v škole kamarátmi, v rodine s kyberšikanou? Ak áno skús ju pomenovať jej druh.

ÁNO/NIE

Forma_____